

Saagkalad tööhoos, tagaplaanil on näha, kuidas saetud puud ujupadja abil pinnale tõstetakse.



# Saagkala

MÄRT RIISTOP

**S**aagkala (Sawfish) on Kanada firma Triton Logging poolt välja töötatud allveerobot vee alla jäänud puude langetamiseks. Võib tunduda uskumatu, kuid vajadus sellise masina järele on täiesti olemas, sest kogu maailmas on hüdroelektrijaamade ehitamisel jt põhjustel vee alla jäänud rohkem kui 300 miljonit puud koguväärtusega ligikaudu 50 miljardit dollarit.

Briti Kolumbias, kus Triton Logging aasta läbi töötab, on vee all arvatavasti umbkaudu 12 miljonit kuupmeetrit metsa. Puitu on proovitud vee alt välja tuua varemgi: haaratsiga süsteeme kasutades või tuukrite abil saadi puitu kätte kuni 25 meetri sügavuselt. Saagkala töösügavus aga on praktiliselt pii-

ramatu. Kuna Briti Kolumbia on üsna mägine maa, on keskel läbi 80% ülejutatud metsadest 25 meetrist sügavamal. Saagkalal on veel üks eelis – ta ei pea iga maha saetud puuga üles pinnale tõusma, vaid puu lastakse vabaks ja tõstetakse pinnale tüve külge kinnitatud ujupadja abil. Korraga on vee all kaasas 37...50 korduvkasutatavat ujupatja.

Vee all täpselt reguleerimiseks on saagkalal kaheksa videokaamerat ja sonar. Kuna puutüved on vees kergesti liigutatavad, suudab saagkala käsitleda ka väga suuri puid, selleks on tema kettsac plaadi pikkus 140 cm. Kuigi masin ise on kallis, on puude langetamisega seotud transpordi jm kulud üsna väikesed, Wall Street Journali

andmetel on kulud kokku 40 USD/m<sup>3</sup>, mis on isegi väiksem metsatööstuse keskmisest 50 USD/m<sup>3</sup>.

Puit säilib vee all hästi, selle kvaliteet võib tavalisest metsast raiutust isegi parem olla. Töötlemist lihtsustab see, et sageli on puidukoor vee all tüve küljest lahti tulnud ja puuduvad okkad või lehed. Ja muidugi on tegemist eriti keskkonnasõbralikult varutud puiduga, selle tulemusena väheneb ka veehoidlate ohtlikkus laevitamisel ja muul kasutamisel. Keskkonnasõbralikkus ongi üks peamisi müügiargumente, sel viisil hangitud puidust toodetud liimpuit jt tooted on arvatud 2006. aasta kümne kõige keskkonnasõbralikuma ehitustoote hulka ([www.buildinggreen.com](http://www.buildinggreen.com)).